

ОДИТОРСКИ НЕВОЛИ

Ако обвиненията на КФН се потвърдят, целият труг на „РСМ България“ ООД по проверки на застрахователи и пенсионни фондове ще се компрометира

Екип на „Икономист“

Въпреки огромните усилия за полиране на имиджа на финансовия сектор и съпътстващите го услуги периодично възникват скандали, показващи ужасяващо погаване на етиката и елементарната честност от компании, чийто най-ценен актив е доверието. До фалита на Корпоративна търговска банка (КТБ) България сякаш странеше от тази глобална тенденция, но тогава стана ясно, че дори една от четирите големи – КРМГ, може да проспие ограбването на четвъртата най-голяма банка и да каже, че финансовите ѝ отчети са реговни.

Последният пример за такова прехосване на доверие е отстраняването от Комисията за финансов надзор (КФН) на одиторската компания „РСМ България“ ООД от проверките на пенсионни фондове и застрахователни компании заради обвинения в подаване на невярна информация.

Мащабът на скандала е изключително сериозен, защото ако се потвърдят обвиненията на финансовия регулатор, ще се компрометира един месец работа на одитора в 15 застрахователни дружества и 9 пенсионни фонда, контролирани от три пенсионноосигурителни компании. Сега при тях проверките ще трябва да започнат отначало, като и срокът за приключването им се удължава с месец и половина – от 15 октомври на 30 ноември. Не е ясно обаче кой ще е отговорен за направените дотук разходи. „РСМ България“ е част от международната организация RSM International, съставена от независими компании, предлагащи финансов одит, бизнесконсултации, консултации в публичния сектор, IT одит и одит на информационната сигурност, услуги, свързани с управлението на риска, счетоводни услуги, HR одит. В

организацията членуват 128 фирми със 763 офиса в 120 държави, 38 353 души персонал, от които 3384 партньори.

Казусът

„Установени са неистински данни, предоставени в процеса на избор и назначаване на независими външни консултанти за извършване на прегледи на активите на пенсионни фондове и баланси на застрахователи. В процедурите за подбор и назначаване на независими външни проверяващи кандидатите бяха задължени да предоставят междуна-

родни екипи с висока квалификация и опит за извършването на прегледите. Редица международни партньори, които са били подадени от „РСМ България“ ООД като членове на екипите, са заявили по време на разследването, че не им е известно да са включени в такива прегледи, и посочват, че подписите върху техните автобиографии не са положени от тях. Някои от тях дори заявяват, че подадените техни автобиографии са неверни“, се казва в съобщение на финансовия регулатор, което бе публикувано в петък (2 септември) около обяд.

От дружеството отвърнаха, че отхвърлят категорично обвиненията на КФН. „Смятаме, че има тенденциозно отношение от страна на ръководството на регулатора. Възложената ни работа по прегледите на активите на пенсионни фондове и баланси на застрахователи е извършена и докладите са предадени в срок. До момента по никакъв начин не е имало индикации за проблеми. От страна на КФН не са искани от нас допълнителни документи“, се казва в съобщение, изпратено до медиите. От дружеството допълват, че към момента на обявяването на решението на КФН за изключването им не са имали информация за разследване срещу тях, нито информация или доказателства за заключенията на регулатора. От съобщението на „РСМ България“ става ясно, че те не знаят и за кои точно експерти са установените нарушения. „Икономист“ направи опит да се свърже с управляващия партньор на фирмата за повече информация, но до редакционното приключване на броя Изабела Джалъзова не беше открита за коментар извън официалното съобщение на компанията.

„РСМ България“ участва и в стрес тестовите на банките, като направи преглед на активите на Интернешънъл асет банк, но БНБ не е съобщавала за нарушения при подбора на експерти или за дейността на одитора по същество.

От КФН не съобщават по какъв повод

Уличената компания проверява балансите на 15 застрахователни компании и 9 пенсионни фонда

са решили да проверяват самоличността на експертите, заявени от „РСМ България“, но сайтът за разследваща журналистика „Биволъ“ има своя версия по въпроса. В статия от миналата седмица медията твърди, че финансовият регулатор не е провеждал самостоятелно разследване по случая, а сигнал за нередностите е подаден от европейския регулатор на застрахователните компании и пенсионните фондове ЕЮРА. Позовавайки се на два свои източника, сайтът твърди, че именно европейският регулатор е подал данните и е настоял за отстраняване на одиторската компания. По-късно от КФН потвърди, че разследването е по сигнал на ЕЮРА.

Комисията за финансов надзор уточнява, че цитираните документи са давали съществени основания за избора на „РСМ България“ ООД от Управляващия комитет (в който влизат и представители на ЕЮРА) и КФН, тъй като са служили като доказателство за необходимата квалификация, опит и наличието на ресурси компанията да се справи със заданието, за което кандидатства.

В редовното подаване на документи пред КФН одиторската компания продължава да посочва, че след началото на прегледите въпросните лица извършват работа в прегледите, което в рамките на разследването бе категорично опровергано от самите лица, се казва в позицията на регулатора.

По определение на комисията разкритата невярна информация включва злоупотреба с имената на ръководители на екипи, актьори и други членове на екипи в прегледите на различни застрахователи и пенсионни фондове. След като са се натъкнали на нередностите и за да избегнат поводи за обвинения в субективизъм, от КФН съобщават, че са разширили разследването си, така че да обхване и други независими външни проверяващи. Констатацията е, че при никой друг от проверените не е намерено доказателство за такава невярна информация. Регулаторът не уточнява кои други одитори са проверени.

„Въз основа на доказател-

ствата, че документите, предоставени от „РСМ България“ ООД, съдържат съществена невярна информация, Управителният комитет и КФН взеха решение да изключат „РСМ България“ ООД от списъка на независимите външни проверяващи, които могат да извършват проверки на застрахователи и пенсионни фондове, и отмени всички индивидуални решения за назначаване на „РСМ България“ ООД като независим външен проверяващ“, се казва в съобщението на финансовия регулатор.

Скандал от този тип отива далеч отвъд класическата парадигма доколко обективен може да е одитът на компания, която плаща на одитора си, и ако той желае да я запази като клиент, балансира между мисията си да лови нередностите и желанието да получи поръчка за заверка и следващия път. По тази релация скандали с лоши практики в одиторските компании са възниквали навсякъде в корпоративния свят, а в България такъв пример бе фалитът на КТБ, чиито финансови отчети се заверяваха без забележки.

Ако регулаторът докаже по безспорен начин подаването на невярна информация при кандидатстването на „РСМ България“, това ще може да означава много повече от прекомерна амбиция за пазарен дял на компанията. Откриването на нередностите идва месец след като начело на регулатора встъпи новият председател Карина Караиванова. Тя обеща да провери решения на комисията при управлението на своя предшественик Стоян Мавродиев и днешните разкрития, ако не се оспорят, или се потвърдят от съдебен орган, ще са доказателство за лошото качество в

работата на регулатора при предишния му ръководител.

Последното ще породи и въпроса дали лошите практики са били толерирани, или са резултат от некомпетентност.

Последствията

Непосредственият резултат за застрахователите и пенсионноосигурителните дружества, проверявани от „РСМ България“, е, че те трябва до 12 септември да изберат нова компания, която да извърши независим външен преглед, и работата в бившите вече клиенти на отстранения одитор ще започне практически отначало. На практика дружествата имат четири работни дни да подберат нов проверяващ, защото на решението на КФН бе дадена публичност на 2 септември на обяд, а 5 и 6 септември бяха официални празнични дни. В новия списък с документи всеки експерт ще трябва да положи собственоръчно подпис под биографията си, като освен това регулаторът иска поднадзорните лица да покажат поне две оферти от външни наблюдатели с методология за провеждане на прегледа и ценообразуването на услугите си.

Поне в светлината на този скандал, бързането на финансовия министър Владислав Горанов да смени председателя на комисията Стоян Мавродиев, колкото и закъснял да беше изборът, изглежда, е било оправдано. Той бе основният източник на подкрепа за издигането на Карина Караиванова, а след него срещу Мавродиев се съюзиха премиерът, депутати от ГЕРБ, Реформаторския блок и Движението за права и свободи. Самият начин, по който Караиванова бе назначена, обаче показваше

тотална предопределеност на избора, липса на алтернативни идеи и нежелание да се издигат конкурентни кандидатури.

Усилията на Владислав Горанов му отредиха и политическата отговорност за избора на Караиванова. Върху двамата пада бремето да ограничат щетите от разклатеното доверие в небанковия финансов сектор и да оборят схва-

- **Института на дипломираните експерт-счетоводители започна проверка на РСМ България**
- **Компаниите, които проверява отстраненият одитор, имат само четири работни дни да изберат нов проверяващ**

НОВ МОДЕЛ: АКО КОМИСИЯТА ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР ДОКАЖЕ ОБВИНЕНИЯТА СИ СРЕЩУ „РСМ БЪЛГАРИЯ“, НОВИЯТ Ї ПРЕДСЕДАТЕЛ КАРИНА КАРАИВАНОВА ЩЕ ОТВОИОВА ВАЖНА ПОБЕДА ЗА ВРЪЩАНЕ НА ДОВЕРИЕТО В РЕГУЛАТОРА

щането, че ГЕРБ не може или не желае да сложи ред в тази сфера. За Горанов и Караиванова ще останат негативите и ако КФН не успее да докаже, че „РСМ България“ е лъгала, предоставяйки списъка си с експерти. Комисията твърди, че ще предаде събраните от нея данни на компетентните органи, които да проверят наличието на престъпление. А набеденият одитор със сигурност ще търси съдебен контрол на решението на КФН за отстраняването му от процеса.

След като парламентарната ваканция приключи миналата седмица, новата шефка на надзора вече няма причини да отлага и предложенията за нейни заместници, които да сменят сегашния ръководител на осигурителния надзор Ангел Джалъзов, както и да се намери нов заместник-председател за надзора на инвестиционната дейност.

Интересно е, че заместник-председателят на КФН, отговарящ за осигурителния надзор – Ангел Джалъзов, е роднина със съпруга на управляващия партньор в „РСМ България“ ООД – Изабела Джалъзова. Това обаче според закона не представлява конфликт на интереси, защото двамата имат далечна съвръзка, обясниха в отговор до „Иконо-

мист“ от Комисията за финансов надзор.

Реакциите

Института на дипломираните експерт счетоводители (ИДЕС) вече се е самосезирал за случая, обяви пред „Икономист“ зам.-председателя на организацията Валя Йорданова. „С огромна тревога приемаме публикуването от КФН относно колегите от РСМ. Причината е, че отново за одиторите, след случая „КТБ“, се повдига публичен дебат по повод оповестено от регулатора изключително неприемливо деяние. Така се затвърждава в обществото трайно негативно отношение и мнение за одиторите - независимо, че много от нашите членове работят изключително професионално и за тях етичните ни норми са ежедневие. Но тяхната работа не води до скандал и те остават извън общественото внимание“, коментира Йорданова. Независимо, че от години РСМ е обект на надзор и контролни проверки за своята одиторска дейност от страна на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО), ръководството на ИДЕС е на позиция, че по този случай професионалната организация трябва активно да реагира чрез

своите органи за контрол. „Надяваме се, че резултатите ще са налице максимално бързо. Също така се надявам искрено, че този случай няма да е основание и да доведе до негативни последици при разглеждането на проекта на Закона за независимия одит, който предстои за второ четене“, допълни Валя Йорданова.

Председателят на КПНРО Ваня Донева уточнява пред „Капитал“, че комисията осъществява надзор над задължителния одит и свързаните с него дейности, но консултантските услуги, каквито са прегледите и стрес тестовете, не са в обхвата на нейните правомощия. Въпреки това КПНРО ще провери дали има основания за разглеждане на правоспособността на компанията.

Засегнатите застрахователни и пенсионни компании засега се въздържат от коментар на казуса.

От регулатора обясниха, че не могат да вземат отношение дали поднадзорните лица, които са избрали отстранената компания, трябва да получат компенсации за вече направени плащания, след като работата, свършена от тях, се компрометира. „Тези отношения са предмет на договори между „РСМ България“ ООД и съответните поднадзорни лица и КФН не е страна по тях“, коментираха от регулатора. В отговора им обаче не става дума за отговорността, която комисията носи за допускането на „РСМ България“ до прегледите и косвено за излишно направените разходи от поднадзорните лица.

Ако има нещо положително в този скандал, е, че той не засяга същинската одиторска работа при проверките на поднадзорните лица, поне доколкото се знае на повърхността. Това означава, че и регулаторът не изпада в дилема да покрие ли нарушенията пред обществото, опитвайки да ги реши на тъмно, или да ги оповести, като рискува да подкопае доверието в цялата система. За момента казусът не се отнася директно до компаниите, които боравят с парите на другите, а единствено до техен одитор. Лошата новина е, че това може да се разглежда като мина, заложена волно или неволно от старото ръководство на Комисията за финансов надзор, като не е сигурно дали няма да избухнат и нови. **И**